

Nd. 988. Frumvarp til laga

um Ræktunarsjóð Íslands.

(Eftir 2. umr. í Nd.)

1. gr.

Sjóðurinn heitir Ræktunarsjóður Íslands og er í lögum þessum kallaður Ræktunarsjóður. Hlutverk hans er að styðja landbúnað Íslendinga með hagkvæmum stofnlánum.

2. gr.

Stofnfé sjóðsins er:

1. Höfuðstóll Ræktunarsjóðs Íslands eins og hann er nú.
2. Varasjóður Ræktunarsjóðs Íslands.
3. Sá hluti höfuðstóls Viðlagasjóðs, sem er eign Ræktunarsjóðs Íslands.
4. Varasjóður Loðdýralánadeildar Búnaðarbanka Íslands.

3. gr.

Tekjur sjóðsins eru:

1. Vaxtatekjur.
2. Tekjur af þjóðjörðum og andvirði þeirra þjóðjarða, sem seldar kunna að verða.
3. Árlegt framlag úr rikissjóði 0.5 millj. kr. á ári í 10 ár, í fyrsta sinn árið 1947.

4. gr.

Búnaðarfélag Íslands og Nýbyggingarráð skulu í sameiningu gera rannsókn á núverandi ástandi og þróun íslensks landbúnaðar og áætlun um þróun hans næstu 10 ár. Skal þar áætluð þörfin innanlands fyrir þær vörur, er landbúnaðurinn getur

annazt um framleiðslu á, og athuguð skilyrði fyrir framleiðslu landbúnaðarvara til útflutnings. Skal síðan staðsetning framleiðslunnar miðuð, svo sem fært þykir á hverjum tíma, við þá áætlun, og eftir því hvers konar búskapur hentar bezt hverjum stað. Einnig skulu af sömu aðilum gerðar tilraunir um, hvaða stærð búa sé hagkvæmust. Skal lánaveitingum Ræktunarsjóðs hagað í samræmi við þessa heildaráætlun og þá staðsetningu framleiðsluaukningarinnar, sem er samkvæmt henni. Skal Búnaðarfélagið hafa í þjónustu sinni ráðunaut, sem sjóðurinn getur á hverjum tíma leitað álits hjá um þau lán, sem til álita kemur að veita, að svo miklu leyti, sem þau koma ekki til álits nýbýlastjórnar samkvæmt lögum um landnám o. fl.

5. gr.

Ræktunarsjóður veitir stofnlán til jarðræktar, peningshúsa og geymsluhúsa og annarra mannvirkja við landbúnað, þar með talin jarðyrkja, vermirækt og loðdýrarækt, enn fremur til mannvirkja í þágu landbúnaðarins, svo sem mjólkurvinnslustöðva, kjötfrystihúsa, ullarverksmiðja, skinnaverksmiðja, þvottahúsa, viðgerðarstöðva, landbúnaðarverkfæra, rafstöðva fyrir sveitir og sveitahluta og einstaka sveitabæi, svo og til bústofnsauka og til kaupa á vélum, sem notaðar eru við landbúnað.

Upphæð lánanna má vera allt að 50% kostnaðarverðs til þeirra framkvæmda, sem styrkur er veittur til samkvæmt jarðræktarlögunum, og allt að 66.7% kostnaðarverðs til annarra framkvæmda, enda sé það kostnaðarverð að dómi forráðamanna sjóðsins ekki hærra en eðlilegt má telja samkvæmt verðlagi á hverjum tíma. Skulu framkvæmdirnar metnar á kostnað lántakanda, svo sem nánar verður fyrir mælt í reglugerð.

Við ákvörðun lánanna skal stjórn sjóðsins taka tillit til þess, hvað mikil önnur veðlán hvíla á eigninni.

Lán þessi skulu ekki veitt fyrr en að fullloknum framkvæmdum eða kaupum þeim, sem þau eru veitt til.

6. gr.

Þegar stjórn Ræktunarsjóðs hefur gefið loforð um lánveitingu til jarðræktar eða byggingarframkvæmda samkvæmt 5. gr. að lokinni framkvæmdinni, skal sjóðnum heimilt að veita bráðabirgðalán, meðan á framkvæmdum stendur, gegn persónulegum tryggingum og veði í framkvæmdinni. Þessi lán mega nema allt að 80% af hinu áætlaða láni, og skulu þau greidd að fullu, um leið og stofnlánið er tekið.

7. gr.

Vextir af öllum stofnlánum Ræktunarsjóðs skulu vera 2.½%, en af bráðabirgðalánum 5%. Allur kostnaður við lánin skal greiddur af rekstrarreikningi sjóðsins án sérstakrar greiðslu lántakanda.

8. gr.

Lánin má veita gegn þessum tryggingum:

1. Gegn veði í fasteign, enda hvíli eigi á veðskuldir til annarra en Byggingarsjóðs eða annarra opinberra sjóða undan veðrétti þeim, er Ræktunarsjóður fær. Ef umbætur þær, sem lánið er veitt til, eru gerðar á fasteign þeirri sjálfri, sem veðsett er, skal heimilt að telja verð umbótanna til viðbótar verðgildi eignarinnar óbættar.
2. Gegn veði í þeim húsum, sem lánið er veitt til, ásamt tilheyrandi lóð og lóðarréttindum, ef þau eru byggð fyrir sjálfstæðan rekstur, svo sem rafstöðvar eða verksmiðjur.
3. Gegn veði í þeim vélum og verkfærum, sem keypt eru.
4. Gegn veði í tilteknum flokki eða flokkum húfjár, þrátt fyrir ákvæði 4. gr. laga um veð frá 4. nóv. 1887.

Tryggingar þær, sem taldar eru undir tölulið 1., skulu fullgildar einar saman, ef um er að ræða lán til ræktunar eða byggingar peningshúsa og geymsluhúsa á sveitabýlum, en ef um er að ræða lán til verksmiðja og véla, gróðurhúsa og bústofnsauka, skulu þau veð, sem látn er til tryggingar samkv. tölulið 2.—4., styrkt með fasteignaveði eða ábyrgð hreppsfélags eða sýslufélags.

Ábyrgð hrepps eða sýslufélags kemur því aðeins til greina, að um verksmiðjur eða vinnustöðvar sé að ræða, sem félag stendur að, enda komi þá til heimild æðri stjórnarvalda.

Hús, vélar og fénaður er því aðeins fullgilt veð fyrir lánnum úr Ræktunarsjóði, að váttryggð séu í váttryggingastofnun, er sjóðurinn tekur gilda.

9. gr.

Við afgreiðslu stofnlána Ræktunarsjóðs úrskurðar stofnun sú eða stofnanir, er ákveða leyfisveitingar til innflutnings framleiðslutækja, hve miklum hluta lánsins hefur verið varið til kaupa á því, sem hefur haft í för með sér notkun erlends gjaldeyris að byggingarefni undanskildu. Sá hluti lánsins, sem til slíks er varið, kallast A-lán, en afgangurinn B-lán. Seðladeild Landsbankans skal skylt að lána Ræktunarsjóði upphæð í íslenskum krónum, sem samsvari A-lánnum sjóðsins gegn 1.½% vöxtum.

Seðladeild Landsbankans veitir Ræktunarsjóði lánin jafnóðum í opnum reikningi, en við hver árslok skal sameina lánveitingar liðins árs í eitt lán. — Ríkissjóður ábyrgist allar skuldbindingar Ræktunarsjóðs gagnvart seðladeild Landsbankans.

Ræktunarsjóður skal endurgreiða Seðladeild Landsbankans A-lánin jöfnum afborgunum á 10 árum. Þó má skuld sjóðsins við seðladeildina aldrei vera hærri en 10 millj. kr.

10. gr.

Ræktunarsjóði er heimilt, ef stofnféð hrekkur ekki til fyrir B-lánnum, að gefa út handhafavaxtabréf allt að fjórföldum stofnsjóði sínum.

Handhafavaxtabréfin skulu tryggð með skuldabréfum lánþega, stofnfé sjóðsins og ábyrgð ríkissjóðs.

11. gr.

Lántakandi skal á hverjum 5 ára fresti eða oftár, ef stjórn Ræktunarsjóðs krefst þess, sýna skilríki frá trúnaðarmanni Búnaðarfélags Íslands eða öðrum þeim, er stjórn sjóðsins tekur gildan, fyrir því, að veði því, sem lánað hefur verið út á, hafi vel verið við haldið og að það hafi ekki rýrnað. Nánari ákvæði um þetta skulu sett í reglugerð.

12. gr.

Lánstíminn skal vera 5—25 ár, eftir því til hvers lánað er. Ef lánið er til túnræktar eða nýrra bygginga, má lánstíminn vera allt að 25 árum, svo og til þeirra framkvæmda við vermirækt, sem varanlegar teljast, en til vélakaupa, girðinga, bústofnsaukningar og annars þess, sem ekki á tryggja langa endingu, eigi nema 5—12 ár. Skal nánar greint í reglugerð, hve langur lánstíminn má vera til hvers konar lána.

Lán til túnræktar mega vera afborgunarlaus þrjú fyrstu árin, en annars skulu öll lán sjóðsins greidd jöfnum afborgunum, nema lántakandi vilji greiða þau fyrir og fljótar en venja er.

13. gr.

Heimilt er að telja lán eða eftirstöðvar láns úr Ræktunarsjóði komnar í gjalddaga án uppsagnar:

1. Þegar áskilið árgjald er ekki greitt á réttum gjalddaga.
2. Við eigendaskipti að veði fyrir láni eða ef veðið eyðileggst, er selt eða sett á uppboð.

3. Ef veðið gengur svo úr sér eða rýrnar að gildi, að lánið er ekki lengur tryggt að dómi lánveitanda.
4. Ef lántakandi hættir landbúnaðarframleiðslu eða störfum fyrir landbúnað.

14. gr.

Þegar lán eru komin í gjalddaga, hefur Ræktunarsjóður heimild til að láta selja veðið við opinbert uppboð eða fara með það á annan hátt eins og venja er um veð fyrir lánnum, sem í gjalddaga eru komin.

15. gr.

Ef veð er selt á nauðungaruppboði eða við gjaldþrotaskipti, ber uppboðshaldara að geta þess í uppboðsgerðinni, að eignin sé veðsett Ræktunarsjóði, og skal stjórn sjóðsins gert aðvart svo tímanlega, að hún geti látið fulltrúa sína vera við uppboðið.

16. gr.

Ræktunarsjóður er undanþeginn öllum tekjuskatti og öðrum sköttum til ríkis og sveitarfélaga.

17. gr.

Stjórn Búnaðarbanka Íslands hefur á hendi stjórn Ræktunarsjóðs samkvæmt lögum nr. 115 frá 9. okt. 1941, um Búnaðarbanka Íslands.

18. gr.

Í reglugerð fyrir Ræktunarsjóðinn má setja þau ákvæði um stjórn sjóðsins og starfrækslu, er nauðsynleg þykja, þótt ekki sé gert sérstaklega ráð fyrir þeim í þessum lögum, enda brjóti þau ekki í bága við nein ákvæði í lögnum.

19. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög nr. 105 frá 3. maí 1935, um Ræktunarsjóð Íslands, og II. kafli laga nr. 38 frá 13. júní 1937, um loðdýrarækt og loðdýralánadeild.

20. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1947, og skal Ræktunarsjóður taka til starfa samkvæmt þeim eigi síðar en 1. okt. 1947.